

Uppföljning God ordning på stan - tillsammans 2020

Sammanfattning

Dialogmöten om *God ordning på stan tillsammans* genomförs två gånger om året tillsammans med Region Gotland, polisen, länsstyrelsen, näringslivet och berörda organisationer för att gemensamt arbeta för att upprätthålla och utveckla samarbetet omkring trygghet och trivsel i staden och på övriga Gotland.

Samrådet för *God ordning på stan tillsammans* har byggts upp sedan 2003 utifrån det så kallade 10-punktsprogrammet. Samarbetet är mycket gott och har utvecklats över tid. Ett möte inför sommaren genomförs i maj månad varje år i syfte att diskutera åtgärder under sommarveckorna som ska öka tryggheten och trivselsn för besökare.

På grund av rådande pandemiläge ställdes vårens möte in. Ytterligare ett möte genomförs under hösten för att återkoppla hur sommaren blev. Årets möte genomfördes med ett 35-tal deltagare. Nedan beskrivs hur sommaren 2020 har upplevts vilken också beskrivs som en annorlunda sommar.

Besökstillströmning

Nästan 690 000 tusen enkelresor gjordes med Destinationens färjor mellan juni-augusti 2020 (2019 var det knappt 990 000). Det är en minskning med ca 30 procent. Gotlänningarna har inte rest i samma utsträckning som tidigare och har minskat sitt resande med drygt 40 procent sedan 2019. Gruppresor, internationella besök och konferens har minskat med omkring 80 procent. Det innebär en halv miljon mindre resor.

Fler deltidsboende stannar kvar på ön och det medför att fler människor vistas på Gotland under en längre tidsperiod. Det är bra för näringslivet men antalet resor minskar i omfattning. Besökstoppen finns i v 29 och 30. Destinationen arbetar med att marknadsföra Gotland på övriga delar av året och samtidigt erbjuda generösa bokningsvillkor.

Våld

Polisen sammanfattar sommaren som annorlunda. Antalet anmälda brott och våld i offentlig miljö fortsätter att vara historiskt lågt. Det har varit en bra stämning på stan trots trängsel. Fortsatt god samverkan råder mellan polisen och krögare. Securitas ansåg att sommaren var jämförbar med 2019, dock gjordes 5 procent fler ingripande. Securitas har, på grund av gällande rekommendationer, haft ett ansträngt personalläge då medarbetare måste stanna hemma vid symtom. (Fördjupning av problemområdet Våld finns i Rapport – Operativt samverkansforum april – oktober 2020, RS 2020/797).

Narkotika

Tillgången på narkotika är god och har inte minskat trots pandemin. Fortsatt bra samarbete mellan polisen och serveringsställen. (Fördjupning av problemområdet Droger finns i Rapport – Operativt samverkansforum april – oktober 2020, RS 2020/797).

Tillsyn

Den 1 juli i år tog enheten för livsmedel och alkoholtillstånd över ansvaret för tillsyn från smittskyddsläkare Maria Amér. Livsmedelsinspektörerna fick delegation på att utöva tillsyn utifrån lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (2020:526). Syftet med lagen är att förhindra trängsel på serveringsställen där

allmänheten har tillträde. Under sommaren arbetade två ordinarie inspektörer plus 7 sommaranställda inspektörer. Många besökare på Gotland tillsammans med hemmavarande gotlänningar gjorde att tillsynspersonalen upplevde problem med trängsel, framför allt på gator och torg. Det var även trängsel på stränder och i butiker.

I och med att endast bordsservering är tillåten samt färre bord på alla serveringsställen, blev det köbildning utanför serveringsställena. Merparten av serveringsställena tog ansvar för att förhindra trängsel inom sina verksamheter men allmänheten skötte sig inte lika bra och trängsel på allmän plats var en vanlig syn.

Regionen hade en bra dialog med branschen i syfte att minska trängseln. Det inkom 95 klagomål om trängsel från 1 juli till regionen. Livsmedelsinspektörerna och alkoholinspektörerna gjorde ca 638 timmar trängseltillsyn (mars – september). 248 tillsynsbesök genomfördes under juli månad enligt alkohol- och tobakslagen. För hela perioden, juni – augusti gjordes 266 besök. Myndigheten utfärdade 7 förelägganden i juli, 4 i augusti och 2 i september.

De vanligaste anmärkningarna var:

bristande matutbud, bristande utbud av lättdrycker, bristande brandskydd och att serveringsansvariga inte var anmäld eller inte var på plats.

Ordinarie livsmedelskontroller har inte utförts i lika stor utsträckning pga av resursomställningen. Det genomfördes 236 kontroller mellan juni och augusti vilket är betydligt färre än vanligt. Ca 10-15 anmälningar om misstänkt matförgiftning har inkommit till myndigheten, men ingen konstaterad förgiftning har skett i något fall. Den tillfälliga smittskyddslagen gäller till den 31/12 2020. Socialdepartementet föreslår att lagen ska förlängas till den 1 juli 2021.

Förslaget är just nu ute på remiss.

Överlag så har det varit en bra dialog och samverkan mellan aktörer. Polisen och tillståndsmyndigheten fortsätter med samtalsmöten med enskilda krögare för att ytterligare klargöra fördelning av ansvar och insatser.

Utbildning i Ansvarsfull alkoholservice genomfördes i juni för drygt 20 personer av tillståndsmyndigheten.

Ljud

Restauranger och klubbar hade färre besökare inomhus i och med hänsynen till smittskyddssäkert avstånd. Många människor kom då att samlas utanför serveringsställena, på gator och torg. Det inkom många klagomål på hög ljudnivå under de mest frekventerade veckorna och många var även musikrelaterade. Enheten för miljö- och hälsa har arbetat med att vägleda verksamheterna så att kunskapen ska bli större för egenhantering av ljud och bullar. De verksamheter som har överträtt bullernivån under sommaren kommer ytterligare att bli kontaktade av inspektörerna inför säsongen 2021.

Rökfria miljöer

Tekniska förvaltningen har utökat städningen på allmän plats då den nya lagen om förbud att röka på uteserveringar har gjort att besökare fimpas utanför serveringsstället istället för i askkoppar på uteserveringen. Nedskräpning av fimpas har ökat påtagligt.

Ungdomsverksamheten

Det har varit bra besökssiffror på ungdomsgårdarna vars verksamhet har pågått hela sommaren. Medarbetare på ungdomsgårdarna uttrycker en oro kring psykisk ohälsa och ensamhet kopplat till pandemin. Vårdnadshavares rädsla för smitta gör att vissa ungdomar får minskad rörelsefrihet och får till exempel inte i lika hög grad som förut vistas på ungdomsgården.

Svenska kyrkan

Denna sommar hade Svenska kyrkan inte någon verksamhet i sitt traditionsenliga tält ”Vatten i natten”, som bygger på kampanjen Varannan vatten. De har haft svårt att bemanna tältet nattetid samt att de såg en minskad tillströmning av människor under 2019. Under sommaren hade de många besök i kyrkan av framför allt barnfamiljer. Utsatta grupper drabbades av pandemin och många enskilda samtal genomfördes under sommaren.

Gästhamnen

Det har varit hög ljudnivå och störande aktivitet i gästhamnen under sommaren. Många båtgäster har festat på sina båtar efter Kallis stängning. Det förekom droger och det spelades musik på hög volym. Verksamhetsansvarig upplever att det har blivit ett hårdare klimat. Det har varit mycket bilar (EPA-traktorer) och ungdomar som har provat sina ljudanläggningar i bilarna på nätterna inom gästhamnsområdet. Inför nästa sommar önskar gästhamnen ett utökat samarbete med polisen och Region Gotland för att stävja oroligheter som uppstod under innevarande sommar.

Räddningstjänsten

Sommaren har varit lugn. De rapporterar att det har varit en hel del krögare som har bytt verksamhet vilket har lett till en ökad mängd av rådgivningstillfällen.

Hamnverksamheten

Även hamnverksamheten meddelar en lugn sommar. I stort sett har det inte varit någon kryssningsverksamhet.

Övrigt

Deltagarna fick också information om lagen om allmänna sammankomster av Elisabet Jessen, jurist på polisen. Maria Amér, smittskyddsläkare, pratade om nuläget omkring Covid 19 och hur verksamheterna kan förbereda sig inför höstens utmaningar.

Vidare presenterades projektet *Alla behövs på Gotland*, ett socialfondsprojekt vars syfte är att bland annat skapa sysselsättning bland ungdomar (UVAS), unga varken i arbete eller i studier, 15-24 år. Arbetet sker i bred samverkan mellan näringslivet och övriga samhällsfunktioner.

Projektledare är Maria Eliadis, Tillväxt Gotland och projektet avslutas den 31/12 2022.

Samtliga deltagare på mötet tackade varandra för ett gott samarbete 2020, som visserligen blev annorlunda, men inte desto mindre gott.

Regionstyrelseförvaltningen
Peter Lindvall
Regiondirektör